

U

K

I

N

3e jaargang

1979

4

N. I. K. S.

naar integratie kinderseksualiteit

orgaan van de Landelijke Werkgroep Pedofilie / werkgroep tot emancipatie van oudere-jongere relaties
van de Nederlandse Vereniging tot Seksuele Hervorming

Redactie-adres

Postbus 6614
3002 AP ROTTERDAM

Redactie

Dr. F. Bernard
Bob Ferguson
Peter Geul
Gorrit Goslinga

De kopij dient uiterlijk de tweede zaterdag van de maand in handen van de redactie te zijn, bij voorkeur getypt.

Voor het dagelijks beleid is de redactie verantwoordelijk. Gesigneerde artikelen komen voor rekening van de auteurs.

Abonnementen

De abonnementsprijs bedraagt f 19,75 per kalenderjaar, inclusief verzendkosten. Opzegging vóór 1 januari schriftelijk aan de redactie.

Losse nummers

Nederland f 1,50
België Bfr 25

Losse nummers zijn o.a. verkrijgbaar via de afdelingswerkgroepen.

Betalingen

Postrekening 3436887 t.n.v. NVSE-LWGP/wg. emancipatie oudere-jongere relaties, Postbus 540 te Zoetermeer. Vermeldt a.u.b. de reden van betaling. Bij voorkeur dient gebruik gemaakt te worden van de toegesonden accept-girokaart.

3e jaargang nr.4

april 1979

uit de INHOUD:

blz.

LWGP-secretariaat: nieuw adres	2
Commissie wetenschap: rechtzetting / Beleidsweekend DSAP	2
PSVG-folder Pedofilie / "Medisch contact": zedelijkheidswetgeving	3
Interlokaal	4
Beleidsnota komt terug	6
Veto op voorlichting / Premiêre WILT U OOK EEN SNOEPJE	7
Wijzigingen voorbehouden (agenda LWGP april en mei)	8
Doktertje spelen / Rapport herdrukt / Commissie-Melai	10
Democratie en doelmatigheid (Gorrit Goslinga)	11
Reactie op 'democratie en doelmatigheid' (Bob Ferguson)	13
Omdat ik van hem gehouden heb	14
Oproep (1): aversietherapie / Oproep (2): ouders van fielen	15
Brief Rotterdam / Jaarverslag Utrecht	16
Congres voor Sexuelogen	18
Boekbespreking (K.J. Dover: 'Greek Homosexuality')	19
Rudy (slot)	21
Platenrubriek / Zwartboek: terreur tegen homo's	22
Adressen	23

L W G P - secretariaat

NIEUW ADRES

In de vorige NIKS werd als tijdelijk postadres voor de LWGP het postbusnummer van de NVSH in Den Haag opgegeven.

De Landelijke Werkgroep heeft nu weer een eigen secretariaatsadres:

Postbus 132
5240 AC ROSMALEN

commissie wetenschap RECHTZETTING

In NIKS nr. 3 (1979) werd melding gemaakt van de oprichting van een commissie wetenschap door de LWGP. Op grond van het desbetreffende bericht kan omtrent mijn activiteiten en interesses een onjuist beeld ontstaan zijn, dat ik hier graag wil rechtzetten.

Ten eerste ben ik niet de "drijvende kracht" binnen deze commissie (mijns inziens heb ik op geen enkele manier aanleiding gegeven voor een dergelijke indruk).

Het is wel juist dat ik na mijn studie verder onderzoek wil doen naar seksuele contacten tussen kinderen en volwassenen. Dat kan gebeuren middels een groot onderzoek dat langere tijd zal duren en (dus) veel geld zal kosten. Er zijn echter nog verschillende andere mogelijkheden. Ik heb verder gezegd dat er voor een dergelijk groot onderzoek subsidie te krijgen moet zijn, wat iets anders is als dat ik zou denken zelf voor een dergelijke subsidie in aanmerking te komen.

Wat mijn toekomstige onderzoeksactiviteiten betreft zijn er overigens nog geen concrete vooruitzichten.

Theo Sandfort

*De redactie is enigszins verbaasd over deze reactie. Zij ziet in het bewuste artikel geen verkeerde voorstelling van zaken.

beleidsweekend DSAP

In het weekend van 4 en 5 mei '79 houdt de Deutsche Studien- und Arbeitsgemeinschaft Pädophilie (DSAP) in Krefeld een "Überregionales Treffen", dat vooral in het kader zal staan van beleidsdiscussies over doelstellingen en werkwijze van de DSAP. Ook wordt aandacht besteed aan evaluatie van het vorige, en thematische en organisatorische voorbereiding van het volgende "Bundestreffen" van de DSAP.

Belangstellenden uit Nederland zijn van harte welkom. Aanmelding -vóór 30 april- bij DSAP, Postfach 3236, 4150 Krefeld, BRD. De kosten bedragen DM 12,- (scholieren, studenten, werkelozen en huisvrouwen de helft) voor het hele weekend, en DM 6,- voor een enkele dag (wel opgeven of U zaterdag of zondag komt). Het geld kan per check of in kontanten worden opgestuurd, of overgemaakt op rekening nummer 65003808 van de Sparkasse Krefeld (DSAP-Sonderkonto).

Het weekend begint om 14.00 uur zaterdagmiddag, en eindigt zondag op onbepaalde tijd. Voor meer informatie kan men zich tot bovengenoemd adres in Krefeld wenden.

Op ditzelfde adres kan men een abonnement aanvragen op de "DSAP-Rundbrief", ca. 8 nummers per jaar, kosten DM 36,-. Betaling als boven.

B F

Dat pedofilie nauwelijks aanvaard wordt, hangt samen met onze kijk op kinderen en met het onzeker zijn ten aanzien van seksualiteit. Als we kinderen zouden zien als mensen die eigen gevoelens hebben, die hersens hebben en die niet iemands bezit zijn, dan was pedofilie wellicht veel minder bedreigend. Zolang we nog moeite hebben met de eigen seksualiteit, zal er niet open en onbevooroordeeld over pedofilie worden nagedacht.

Met deze konklusies besluit de Protestantse Stichting voor Verantwoorde Gezinsvorming (PSVG) haar zojuist verschenen pamflet 'Pedofilie'. Dit voorlichtingsboekje is een onderdeel van een reeks van veertien. De onderwerpen hebben hoofdzakelijk betrekking op seks. Scholieren vormen het grootste deel van de lezerskring.

Tot een jaar geleden kregen die scholieren deze relaties tussen ouderen en jongeren nog gepresenteerd als het werk van de "kinderlokker". De titel van het toenmalige pamflet. De nieuwe uitgave betekent een wending van wel meer dan negentig graden.

Afkeuring van oudere-jongere relaties is nu buiten het boekje gebleven. Terwijl onder de kop "Adviezen aan ouders" staat: "Als uw zoon of dochter deze relatie als fijn aanvoelt, maak dan die band niet kapot. Kinderen weten zelf heel goed wat ze fijn vinden."

In een begeleidend artikel in het maandblad van de PSVG, Gezond Gezin, schrijft de auteur Dick de Groot dat meebepalend in je mening over pedofilie is: de kijk die je hebt op kinderen. Hij noemt twee tegengestelde meningen:

"Liefde voor je kind impliceert dat je het beschermt tegen alles wat vies en voos is"; én "In onze samenleving wordt het kind teveel gezien als bezit van de ouders. Ze worden kinderlijk gehouden."

Zijn standpunt is duidelijk. Hij schrijft in het pamflet: "Kinderen voelen heel goed aan wat ze zelf wel willen en wat ze niet willen. Dat heeft niets te maken met ongehoorzaamheid."

PG

De folder is te bestellen door f 1,- over te maken op postrekening 65 97 12 t.n.v. PSGV in Den Haag, onder vermelding van "GG 4".

**MEDISCH
CONTACT**
over
**ZEDELIJKHEIDS-
WETGEVING**

Het tijdschrift "Medisch Contact" geeft in haar nummer van 16 maart 1979 (nr. 11, blz. 330) een goede weergave van de inhoud van het rapport leeftijds grenzen, zonder overigens het rapport zelf te vermelden. Er wordt alleen gesproken van een "advies", in november 1978 uitgebracht door de werkgroep Emancipatie oudere-jongerere relaties van de NVSH aan de in 1970 ingestelde Adviescommissie Zedelijkheids wetgeving, de commissie-Melai.

INTERLOKAAL

Ik begin 'Interlokaal' ditmaal met een ziekingroet. Onze trouwe Frieda Kulche, al ruim drie jaar lid van het DB en notuliste, ging onlangs door haar enkel. Vanaf deze plaats, ongetwijfeld mede namens allen die je kennen, van harte beterschap gewenst!

vervolg ing

De andere vrouw in het DB (dagelijks bestuur), Els Peters, heeft maar meteen een flinke kluit aangevat bij haar eerste vergadering in ons midden: zij gaat alles coördineren wat te maken heeft met vervolging, dus een algemene lijn zien te brengen in de begeleiding van mensen die met politie en justitie in onzachte aanraking komen. Daartoe horen onder andere een nieuwe 'Wat te doen bij aanhouding', zowel voor de vervolgte als de begeleider, het verzamelen van ervaringen in een zogeheten zwartboek, het op één lijn brengen van de benadering van autoriteiten. Els zal pogen een commissie te formeren en wil advocaten van afdelingswerkgroepen, juridische studenten en leden van verwante organisaties als Coornhertliga en Stichting Vrije Relatierchten aanspreken over de juridische problematiek.

indruk maken

De petitie, behartigd door de politieke commissie, loopt lekker. Al heel wat personen van wie de namen indruk zullen maken bij kamer en kabinet, hebben getekend. Ik denk trouwens dat iemand die als 'ouder' tekent ook wel de gewenste indruk zal maken. (Men moet namelijk in een bepaalde hoedanigheid tekenen) Van organisaties, die ook zijn aangeschreven, is nog haast geen reactie binnen: maar we troosten ons met de gedachte dat die er nog over moeten vergaderen en uit dien hoofde secundair reageren. De politieke commissie heeft zich ook beziggehouden met de

vraag: als Melai klaarkomt, op welke manieren kan dat zijn? Voor elk van de te verwachten uitkomsten in het commissierapport heeft onze commissie een werk/actieplan gemaakt, zodat een slecht rapport - zoals verwacht - zoveel mogelijk geneutraliseerd kan worden en een (dus onverwacht) goed rapport zoveel mogelijk uitgebuit.

dansmariekes

Een andere commissie, de wetenschappelijke, heeft zoals in de vorige NIKS als gemeld, een circulaire gezonden aan geïnteresseerd en deskundig geachte instanties en personen. Vraag was: wat moet onderzocht worden en wat heeft de meeste haast? De eerste reacties wijzen op belangstelling voor het schadelijkheidsvraagstuk (van politie- en justitie-ingrijpen, wel te verstaan). Maar er was ook iemand die een onderzoek wilde naar het verschijnsel 'dansmariekes' en een ander met de intrigerende vraag: hoe denken de kinderen dat de ouders denken dat de kinderen denken over seks?

televisie

Brandpunt-TV zond op 9 maart een aitem uit over chemische castratie, waarin naast Frits Wafelbakker en de grote Kwast van justitie ook - in silhouet - 'Leo' figureerde, over wiens lotgevallen ik in NIKS niet uitgepraat schijn te raken. Hij is overigens conform de eis veroordeeld (70 dagen). De uitzending bood genoeg om de wenkbrauwen te fronsen. Onbekommerd praatten de commentatoren over seksuele delinquenten als exhibitionisten, pedo-

fielen en verkrachters. Er zat ook een enge Engelse dokter in de uitzending, die zonder commentaar mocht vertellen dat een onverhoopt gegroeide borst chirurgisch verwijderd kan worden en praktisch zonder zichtbaar litteken. Je zou er anti-papist van worden.

Het NOS-programma Tribune wil graag een uitzending wijden aan leeftijdsgrenzen in de zedelijkheidwetgeving, naar aanleiding van het NVSH-rapport. In het DB wordt echter door sommige bestuursleden nogal aangehikt tegen het polemische karakter van de programma-formule: iemand verdedigt een stelling, hij wordt daarop aangevallen en het zaalpubliek stemt bij begin en eind over de verdedigde stelling. Er wordt nog onderhandeld met de NOS, over alternatieven of over de mogelijkheid een eenmaal gemaakte opname af te keuren.

contact?

Op de brief van het DB aan de Spartacus Gay Guide kwam antwoord. Volgens hen komen de vele reacties van buitenlanders om contacten via ons voort uit een misinterpretatie van hun tekst. Velen lezen 'contacts' in plaats van 'contact'. Zij zullen in hun nieuwe editie evenwel een realistisch beeld schetsen van de pedofiele scene in ons goede vaderland: geen paradijs maar wel een oase - aldus de Spartakisten.

broertje

Ries van Wallenburg, schrijver en vijfenzestigplusser, zoekt een uitgever voor zijn derde boek en kwam bij zijn pogingen ook bij ons terecht. Nu kunnen wij daaraan niet beginnen, een dergelijke uitgave overstijgt ons budget verre. Robert Boer, zelf uitgever in de marge, wist dat zijn mede-DB'ers snel duidelijk te maken. Het ziet er dus naar uit, dat het

jongste broertje van Jorg en Albert voorlopig nog in de couveuse moet blijven.

Justitia, geblinddoekt

Naar aanleiding van het onbevredigende antwoord van de minister stelde kamerlid Ria Beckers (PPR) een tweede serie vragen aan deze bewindsman over de chemische castratie. Hierin dringt zij aan op wettelijke beperkingen en in elk geval registratie van het gebruik van androcur en soortgelijke middelen bij gedetineerden en TBR-gestelden. Ook signaleert zij daarbij een aantal bekende bijwerkingen van androcur. Wie schetst nu mijn verbazing, toen kort na de publicatie van deze vragen Frits Wafelbakker mij belde met namens justitie de vraag waar de gegevens over die bijwerkingen te vinden waren. Nou, ik had dus gewoon een farmacologisch handboek geraadpleegd, in de leeszaal van de universiteitsbibliotheek.

manifestatie

Wie ze zo zag zitten, de laatst gehouden DB-vergadering, die zou het niet zeggen, maar het DB heeft weer zin in het organiseren van een grote landelijke manifestatie. Datum: kort na 1 oktober (officiële afsluiting van Het Jaar Van Het Kind). Motto: Het Jaar Van Het Kind Gaat Door! Aan de orde moeten komen de aspecten (kinderen en) school, seks, mishandeling, zelfmoord en weglopen. Als medewerkende organisaties zijn of worden benaderd: scholierenbonden, vereniging tegen kindermishandeling, alternatieve hulpverlening (en anderen). Wie mee wil denken en voorbereiden: graag en meld je bij het DB. In Utrecht komt al rond 1 juni een voorproefje: een forumavond over Het Jaar, te organiseren door JAC, RASA (scholierencentrum) en NVSH.

GG

BELEIDSNOTA KOMT TERUG

De beleidsnota komt terug in de afdelingswerkgroepen om besproken te worden. Dit besloot de landelijke vergadering op drie maart, nadat overeengekomen was dat de nota herschreven wordt.

De bezwaren, ondermeer over onleesbaarheid, geven zoveel wijzigingen aan een nieuwe versie, dat iedereen de kans moet hebben daarop te reageren, vond de vergadering.

kritiek

Een radicale wijziging van de nota beoogde de geuite kritiek allerminst. Het uiteindelijk meest vergaande voorstel betrof het herschrijven van de nota in begrijpelijk nederlands. Tegelijk met die omzetting worden begrippen zoals "engseksuele revolutie" van uitleg voorzien.

Het begrip: emancipatie van jongeren, gaat in de nieuwe versie heten: Doorbreken van de opgelegde ongelijkwaardigheid van jongeren ten opzichte van ouderen, speciaal op het gebied van relaties.

Een aparte vermelding krijgt onder het hoofdje "Wat de NVSH in haar voorlichtingswerk moet doen;" het punt: "Inspelen op angsten en weerstanden".

De scherpe kantjes van de scheiding tussen de in hoofdstuk 1 genoemde eerste en tweede stroming (op zijn bondigst respectievelijk als pedofilistische en "brede" visie te klassificeren) worden in de nieuwe nota eraf gehaald.

Om de vaagheden in de nota te ondervangen over: hoe denkt de werkgroep in de praktijk doorbreking van de ongelijkwaardige positie van de jongere aan te pakken, kwam als suggestie een jaarlijks werkplan uit de bus. De nota zelf, zo stelde de kommissie, is niet meer dan een beginselplan.

eigenbelang

In de discussies rond de nota laaiden de emoties pas echt op

op het moment dat belangenbehartiging ter sprake kwam. Dit was naar aanleiding van de suggestie uit een van de werkgroepen om ons weer gewoon als actiegroep voor pedofielen op te stellen. Al waren er geen echte voorstanders, toch riep het heftige reacties op met als hoofdtoon dat niet verloochend mag worden dat we als werkgroep ook met het -pedofiele- eigenbelang bezig zijn.

agenda

Eind april begin mei komt de nota weer bij de afdelingswerkgroepen. Behandeling in de landelijke staat gepland voor juni. Terwijl de bedoeling is dat in het najaar de Verenigingsraad (het hoogste beslissende orgaan in de NVSH) zich erover buigt. Als het stuk daar wordt goedgekeurd, gaat vanaf dat moment het erin uitgestippelde beleid voor de hele NVSH gelden.

PG

INCIDENT

Een vertegenwoordiger in kerkplaat loopt na een bezoek aan het café door het stadspark. Hij hoort opgewonden stemmen uit de struiken. Wanneer hij nieuwsgierig geworden om het bosje loert, ziet hij een oudere man met zijn rechterhand in de gulf van een ongeveer twaalfjarig jongetje. Geschokt doet hij aangifte. De man kan diezelfde avond nog worden aangehouden. Het blijkt een onlangs gepensioneerd inspecteur van de zedenpolitie. Voor de rechtbank verklaart deze dat hij „de jongen wilde louillieren op verboden wapenbezit“.

S. van Berkel

uit: NRC-Handelsblad dd. 24-2-'79

VETO OP VOORLICHTING

Eén van de afdelingswerkgroepen werd onlangs benaderd door een docent godsdienst en twee leerlingen van een christelijke opvoedingsschool voor kleuterleiders en -leiders. Uit een peiling onder leerlingen van twee eerste klassen van deze opvoedingsschool was naar voren gekomen dat in beide klassen belangstelling bestond voor het behandelen van het onderwerp pedofilie.

De werkgroep zou, zo werd afgesproken, in beide klassen een twee uur durende voorlichtingsles verzorgen, bestaande uit een kringgesprek, gevolgd door beantwoording van vragen uit de groep. Tot verbazing van de betrokkenen sprak de directeur van de school zijn veto uit over deze lessen. De objectiviteit was zijns inziens

niet gewaarborgd omdat de voorlichting te eenzijdig uit de pedofiele hoek kwam.

Eén van beide klassen legde zich er niet bij neer: ze spraken af de les in elk geval door te laten gaan: als het niet op school kon dan maar een keer buiten schooltijd in een gehuurd zaaltje. Ook vroegen zij allen aan hun ouders of deze er bezwaar tegen hadden dat zulke voorlichtingslessen plaatsvonden. Geen der ouders bleek daar moeite mee te hebben.

De werkgroep blijft bereid de voorlichting in of buiten de school te verzorgen. Maar ze raadde de leerlingen wel aan zich niet al te snel bij de beslissing van de directeur neer te leggen.

B F

Première WILT U OOK EEN SNOEPJE

Op 17 april gaat in het Waagtheater in Delft een toneelproductie van de Delftse Komedie met als thema pedofilie in première. Aan het toneelstuk, dat als titel draagt "WILT U OOK EEN SNOEPJE?", werken vele (amateur-) spelers, technici e.d. mee, ook jeugdigen. Zo treedten speciaal voor deze productie gevormd kinderkoor in het stuk op.

Het oorspronkelijke script is geschreven door Mieke Lelyveld, die ook de regie verzorgt. De medewerkers hebben tijdens de voorbereiding in belangrijke mate bijgedragen tot de definitieve vorm van het stuk, waarin bijvoorbeeld in latere instantie een scene is ingebouwd waarin de androcur-problematiek wordt gesignaleerd. Een belangrijk onderdeel vormt het (naar ik mij uit het oorspronkelijke script herinner) vrij confronterend in scene gezette politieverhoor. Verwacht mag worden dat "Wilt U ook een snoepje?" een erg boeiende, waarschijnlijk ook nogal provocerende kleine-zaal-productie wordt met een zeer eigen visie. Producties die Mieke Lelyveld in voorgaande jaren bij de Delftse Komedie tot stand heeft gebracht mogen hiertoe in herinnering worden geroepen. Het stuk "Blootgevoel", bedoeld als voorlichtingsspel voor kinderen en ouders, had

een nogal regionale functie, maar was baanbrekend genoeg. Daarop volgde "Aaaardige jongens... als ze maar van mijn kinderen afblijven", een discussiespel over de maatschappelijke en persoonlijke kanten van homoseksualiteit (tot stand gekomen in samenwerking met de Delftse Werkgroep Homoseksualiteit), dat een jaar lang in het gehele land volle zalen heeft getrokken en daarna is stilgezet omdat de medewerkers er geen tijd in konden blijven steken.

"Wilt U ook een snoepje?" is te zien in het Waagtheater aan de Markt in Delft van dinsdag 17 t/m zaterdag 21 april, en van dinsdag 24 t/m zaterdag 28 april. Aanvang steeds om 20.30 uur, entree f 7,50 (C.J.P. f 6,-).

Kaartverkoop: Delftse Kunststichting, Waagtheater, Markt 11, Delft (1e verdieping), tel. 015-134150 (op werkdagen van 10.00-14.00 uur). Verder bij de VVV en op nog enkele adressen in Delft.

Aan de productie is subsidie verleend door de NVSH. Het is niet uitgesloten dat het toneelstuk na de twee opvoeringsweken in Delft nog het land ingaat, maar dit hangt onder meer af van de belangstelling.

B F

wijzigingen voorbehouden

Zal het nu eens lukken om de film "Engeltjes op witte gymschoenen" te zien te krijgen? Al vijf keer heeft deze videofilm op de agenda van de landelijke vergadering gestaan, zonder dat de vertoning doorging. Niets lijkt de voorstelling op de landelijke van 7 april te kunnen tegenhouden.

"Engeltjes" is een speelfilm die bestemd is voor gebruik bij voorlichting. Op de vergadering kunnen de afgevaardigden van de plaatselijke werkgroepen bekijken en bepraten of ze de film daarvoor geschikt vinden. Als niet een nieuwe haak of oog de voorstelling verhindert. Want in februari leek ook alles oké: De film stond op een Sony-cassette terwijl Sony afspeelapparatuur aanwezig was. En de aanwezigheid van de film was voor honderd % zeker, in tegenstelling tot eerdere keren. Maar helaas. Op de vergadering werd ontdekt dat Sony twee totaal verschillende cassettesystemen op de markt brengt!

publiciteit

De zaterdagse vergaderingen waarin afgevaardigden, mensen uit het dagelijks bestuur, en adviseurs elkaar treffen bestaat uit drie delen: de ochtend, voor punten over het plaatselijk gebeuren; de middag, voor landelijke zaken; en tussen de middag komt per keer een uitdiepings-onderwerp aan de orde. Voor 7 april is dat publiciteit. Al eind vorig jaar kwam daarover een voor veel mensen onnavolgbaar stuk op tafel. Waaruit in ieder geval nog duidelijk is geworden dat het aanpakken van de meest fundamentele vragen rond publiciteit vereist dat de landelijke uit goed ingevoerde intellectuelen bestaat.

In de nieuwe nota is dit stuk nog wel opgenomen, maar met daarnaast op de praktijk gerichte punten waarover beslist moet worden. De belangrijkste daarvan zijn: Hoe kan je publiciteit gebruiken om wetswijziging te

bereiken; In welke media (tv radio, pers); Met welke boodschap.

Het oude stuk is overigens niet zonder meer toegevoegd.

NIEUW IN NIKS

De landelijke werkgroepsvergaderingen, elke eerste zaterdag van de maand, laten helder zien wat er landelijk speelt in de werkgroep. Vooral over hóé de problemen in Nederland bij de relaties tussen jong en oud worden aangepakt.

Hoewel het meeste al bepaald is door het voorbereidend werkin commissies worden uiteindelijke besluiten in de landelijke genomen. Alle voorstellen en discussiepunten die daar op tafel komen, geven een goed beeld van de manier waarop de problemen rond die relaties worden bestreden. Voorstellen als het rapport "Leeftijdsgrenzen" en de petitie verschijnen op die vergaderingen.

Maar misschien heb je wel betere ideeën, of ben je het met sommige voorstellen niet eens. Die suggesties of kritiek hoef je allerminst voor je te houden. Via een afgevaardigde in de landelijke (elke afdelingswerkgroep heeft er een) kan je je opmerkingen spuien. Daarvoor is het nodig dat je weet wat er te gebeuren staat. Deze rubriek geeft die informatie. Dat wil zeggen de agenda met toelichting, van ditmaal de vergaderingen op 7 april en die in mei. Onverwachte wijzigingen voorbehouden!

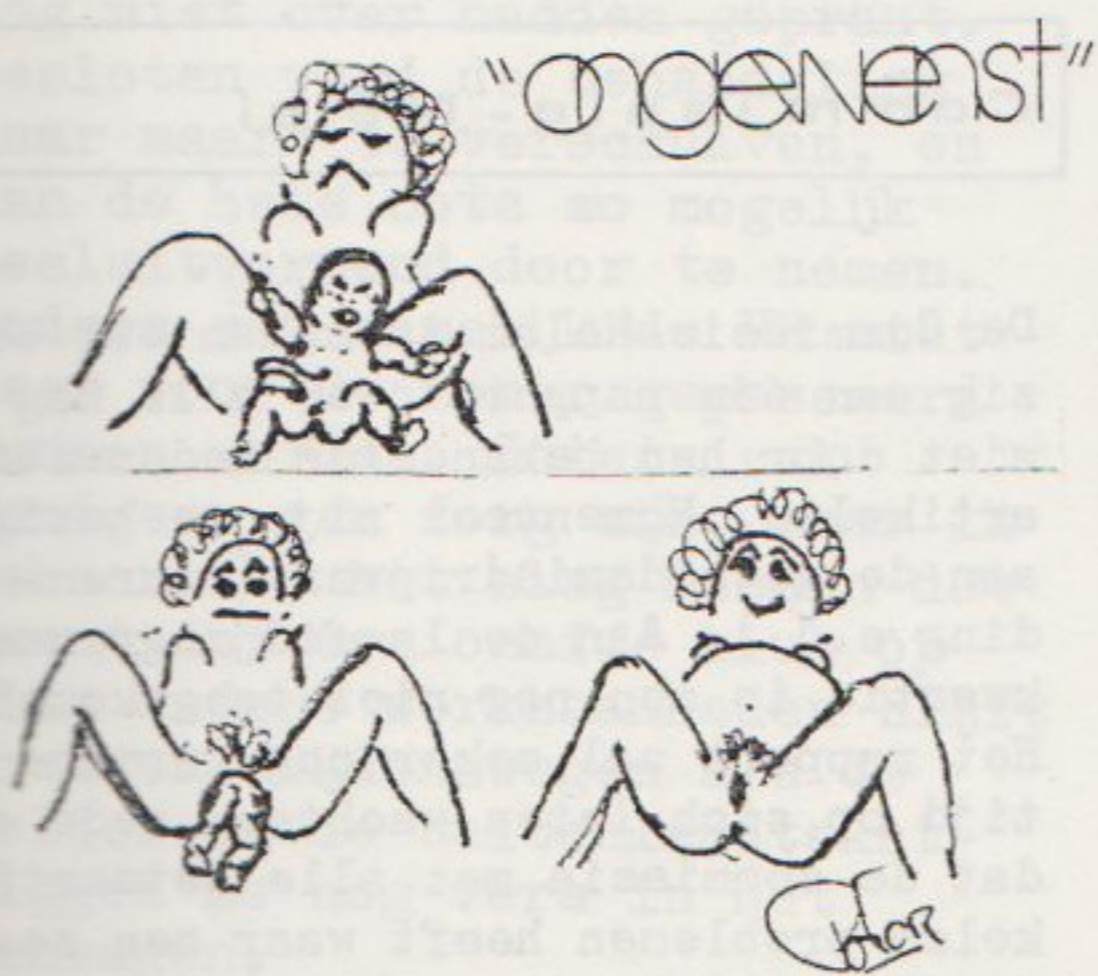
De publiciteitscommissie, van wie de nieuwe nota is, geeft er commentaar bij.

In hoeverre de commissie er

in slaagt de problemen en de mogelijkheden bij publiciteit op een rijtje te zetten, moet worden afgewacht. Temeer omdat de nota op het moment dat deze rubriek geschreven wordt nog in de maak is.

stellingname gevraagd

Geef het dagelijks bestuur het recht adhesie te betuigen of mee te doen aan akties voor vrije abortus. Dat is de kern van het voorstel dat Jan Schuijjer op 7 april indient. Hierin wordt van de Landelijke Werkgroep een stellingname gevraagd overeenkomstig aan die van de vrouwenbeweging. Wat zoveel betekent als: De vrouw beslist; abortus uit het wetboek van strafrecht; abortus in het ziekenfonds. De redenen voor óók nog eens een eigen stellingname van de werkgroep, naast die van de NVSH, zijn volgens Jan: Mogelijk maken dat de werkgroep zich solidair verklaart; én "Ooit is geopperd dat we als pedofielen tegen abortus moeten zijn, omdat het aantal kinderen erdoor afneemt. Met dit voorstel kunnen we benadrukken dat abortus ook voor het kind van belang is. Ongewenst kind te zijn is ten slotte niet zo bevordelijk voor het leven dat zo'n kind krijgt."

niks over niks

Alles wat aan de redactie opgestuurd wordt moet geplaatst worden in Niks. Een alinea met deze strekking kwam terecht in het eind vorig jaar vernieuwde

redaktiestatuut van Niks. Met het idee "vooral geen censuur" in het achterhoofd werd dit door enkele redactieleden zelfs met enthousiasme verdedigd.

Diezelfde redactieleden hebben bakzeil gehaald. Met hun steun wordt op de mei-vergadering het voorstel gedaan om de verplichting alles te plaatsen af te zwakken. Vooral de stroom gedichten en de kwaliteit daarvan vormden de aanleiding tot deze ommezwaaai. Beperkingen van die regel zijn er hoofdzakelijk op dat gebied. En de mogelijkheid om bij de redactie of via de landelijke alsnog een afgewezen stuk geplaatst te krijgen, blijft bestaan.

Dit voorstel valt samen met het bespreken van de vraag of Niks intern blijft, óf zich ook buiten de werkgroep mag richten. Tot nu toe is Niks uitsluitend bestemd voor de mensen die direkt met de afdelingswerkgroepen of landelijke te maken hebben. Naar buiten gericht betekent dat het blad ook in NVSH-centra; bibliotheken; jeugdcentra en zomaar geïnteresseerden terecht zou komen. Je kan je afvragen of het blad daar goed genoeg voor is. Bovendien kan het tot gevolg hebben dat de inhoud en opzet van Niks sterk verandert. Zich meer spitst op mentaliteitsverandering.

Voordat de vergadering in mei tot een keus komt tussen een interne of externe Niks zullen zich nog wel felle discussies afspelen. En hoe die keus uitvalt is niet te voorspellen.

verzwegen jaar

Erg gering is de aandacht die het Jaar van het Kind in de media krijgt. Misschien verandert dat na het stuk dat Den Haag in de mei-vergadering inbrengt. In die nota wordt aangegeven wat afdelingswerkgroepen kunnen ondernemen rond het verzwegen jaar.

Doktertje spelen

Doktertje spelen was vroeger dé geliefde dekmantel van seksspelletjes. Toen de eerste keer mijn oog viel op een kolom met die naam in een kinderrubriek, dacht ik meteen: Dat gaat vast over seks. Op dat moment kwam ik bedrogen uit. De rubriek 'Doktertje spelen' van Ivan Wolffers ging over lichaam en gezondheid.

Maar sinds begin dit jaar is die allereerste gedachte alsnog bewaarheid geworden. In dezelfde heldere stijl als zijn eerdere rubrieken is Wolffers begonnen aan een serie over seks en wat daarmee verband houdt. Nog steeds onder het hoofd 'Doktertje spelen'.

Op een nuchtere, haast onderkoelde manier rekent hij in die kolom af met stereotypen als de geile melkboer, nep-idealalen als supergrote borsten en het geheimzinnige gedrag van sommige volwassenen. Zo geeft hij zijn lezertjes de tip: "Als je je vader en moeder wilt laten blozen moet je vragen of ze pornoblaadjes leuk vinden".

In het stukje dat hij aan porno wijdde komen de verhalen uit pornoblaadjes ter sprake: "De verhalen zijn een beetje onwaarschijnlijk. Maar dat is niet belangrijk. Er komt bijvoorbeeld een melkboer binnen om de flessen in de ijskast te zetten. Welke melkboer doet dat nou? En in de kortste keren liggen mevrouw van het huis en de melkboer te neuken op een krat melkflessen. Dat zal wel reuze vervelend liggen."

Zijn grappige manier van brengen en de relativerende toon eronder, maken de stukjes tot een verademing. De jarenlang bloedernstige zaak: seksuele voorlichting is hiermee tot normale proporties teruggebracht. Je mag er, net als seks zelf, best wel bij lachen, is de boodschap die tussen de regels door uit Ivan Wolffers' kolom spreekt. Een genoeg dus om eens aan je vriendje of vriendinnetje te laten lezen. Waarbij je zelf

nog eens dubbel kan genieten door over de schouder mee te kijken.

Doktertje spelen verschijnt onregelmatig in de kinderbijlage "De Blauw geruite kiel" van Vrij Nederland. Losse nummers van dat opinie-weekblad kosten drie gulden. Overigens biedt "De blauw-geruite kiel" ook op andere terreinen stof om je vriend/in wereldwijzer te maken. En die bijlage verschijnt wel regelmatig, elke week, en is te vinden op de laatste pagina's van het kleurkatern.

PG

Rapport herdrukt

Het NVSH-rapport "LEEFTIJDGRENZEN IN DE ZEDELIIKHEIDSWETGEVING, Bescherming of bedreiging?" is herdrukt en dus weer volop verkrijgbaar.

Het kan besteld worden door f 9,50 over te maken op postrekening nr. 3436887 t.n.v. NVSH Zoetermeer, onder vermelding van de woorden "Rapport Leeftijdgrenzen".

Commissie-Melai

De Commissie-Melai is momenteel bezig aan één rapport over alle nog niet door hen behandelde zedenwetsartikelen. Momenteel zijn ze bezig aan de geweldsmisdrijven (aanranding e.d.). Aan de leeftijdsgrenzenkwestie is men nog niet toegekomen. Het rapport zal zeker nog geruime tijd op zich laten wachten, mede omdat de commissie met alle wetsartikelen problemen heeft waar men zeer moeilijk uitkomt.

Aldus Mr. Geelhoed, secretaris van de commissie, in een telefoongesprek.

J. Schuijer
politieke commissie

democratie en doelmatigheid

In de LWG-vergadering van 3 maart sloot ik de rondvraag af met de mededeling, dat ik met onmiddellijke ingang uit de commissie beleidsnota trad. Als reden noemde ik de gang van zaken, eerder die middag, rond de behandeling van de concept-nota; niet in de laatste plaats speelde bij mijn instant-besluit de opstelling mee van de beide andere aanwezige commissieleden.

concept - nota

Wat was er gebeurd. Eind december ontvingen de leden van de LWGP de concept-beleidsnota NVSH - Leeftijdsgrenzen, waar een vierpersoonscommissie een jaar aan gewerkt had. Dit concept is onlangs in NIKS gepubliceerd. In de januari-vergadering was er een informatieve gespreksronde over de nota, en werd het verdere werkschema vastgesteld: februari besluitvormende discussie over het ideologische deel, maart idem over het organisatorische hoofdstuk en over de nota als geheel, mei behandeling van de nota in de verenigingsraad, waardoor het stuk bindend zou worden voor de hele NVSH. Van dat schema is niets terecht gekomen. Al in de februari-vergadering bleek een aantal afgevaardigden besluitvorming te willen uitstellen omdat ze er in hun afdelingswerkgroep nog niet over hadden gepraat. Besloten werd de behandeling naar maart te verschuiven, en dan de hele nota zo mogelijk besluitvormend door te nemen. Anders zou namelijk de VR niet meer voor de zomer gepasseerd kunnen worden. Zoiets zal menigeen een zorg zijn, maar ik behoor tot het slag mensen dat meent dat een onaffe klus op alle andere werkzaamheden blijft drukken. Lijdenswegen als de folder en de buitenlandtekst liggen me nog vers in het geheugen.

besluitvorming

De maartvergadering kwam tot besluitvorming, dat wel. Het concept werd, met een aantal in vage bewoordingen gestelde opmerkingen vanuit de verga-

dering, aan de commissie ter herschrijving teruggegeven. In juni (!) komt de nota weer in behandeling. Aangezien het onzin is zo'n belangrijk stuk hartje zomer aan de VR aan te bieden, wordt het dus op zijn vroegst oktober eer we een punt achter deze zaak kunnen zetten.

verloren tijd

Had dit halfjaar verlies voorkomen kunnen worden? Volgens mij wel. De kritiek op dit concept was namelijk allerminst vernietigend: een nuancering hier, en andere formulering daar, maar met de algemene strekking was de vergadering dik tevreden. Jammer dat het zo'n moeilijk geschreven stuk was, maar verder: waardering. Wat had nu - vraag ik in mijn klaarblijkelijke onnozelheid, - meer voor de hand gelegen als de geachte afgevaardigden een paar amendementen hadden ingediend, verdedigd en in stemming gebracht? Dat komt wel vaker voor, al dient opgemerkt dat alle mensen die ik weleens een amendement heb zien indienen, er als verdedigers van het concept bij zaten.

Maar niet getreurd: als vergadervoorzitter van dienst haalde ik een alternatief uit mijn mouw: machtig de commissie de nota in de geest van de wensen van de vergadering aan te passen en - na publikatie - in de VR in te dienen. Men keek mij aan of ik mijn verloving zat aan te kondigen; mijn voorstel werd verworpen met alleen mijn eigen stem voor. Met dank voor het gestelde vertrouwen.

Lees verder op de volgende pagina

slakkegang

Jan en Rob gaan braaf hun huiswerk overmaken, en wat Bob Molenaar gaat doen weet ik niet, maar ik houd het voor gezien. Blijft voor mij de vraag waarom de LWG-vergadering bij herhaling functioneert als een slak waarvan de tweede versnelling het niet doet. Nog niet zo lang geleden ben ik, die toch een redelijke vergader-ervaring heb, woedend weggelopen uit de LWG. Men had toen twee uur besteed aan de vraag of we moesten gaan praten over elkaars persoonlijk functioneren, en stond op het punt de resultaten van drie voorafgaande, moeizame vergaderingen op losse schroeven te zetten. Sorry, dat werd me even teveel.

Er zijn zeker mensen die het prima vinden, dat er zo weinig vaart in zit: het kost zo niet al te veel moeite om het te volgen. Anderen vinden niets heerlijker dan eens lekker hard in de oppositie te gaan: wie iets uitvoert heeft immers macht en dat mag niet.

Nog weer anderen zitten de vergadering uit met het idee: het werk gaat toch gewoon door, ook zonder LWG-besluiten.

beleid vaststellen

Ik behoor tot de vierde soort (met uitsterven bedreigd): degenen die vinden dat een democratisch orgaan doelmatig moet functioneren, juist omdat dan de democratie tot zijn recht kan komen. De LWG-vergadering is meer dan een overlegorgaan van de afdelingswerkgroepen, het moet - aldus de NVSH-statuten - verelegingsbeleid voorbereiden, uitwerken en uitvoeren (alle landelijke besluitvorming ligt in theorie bij de VR). Er dient dus een beleid vastgesteld te worden, niet door DB of commissies, maar door de LWG-vergadering. Maar door uitgerekte discussies, slepende affaires en onnutte schermutselingen holt ze haar eigen betekenis uit. Mogelijk bieden vergaderhand-

boeken van anderen uitkomst, maar het belangrijkste zal toch zijn dat de hele vergadering er van doordrongen is dat we met BESLUITVORMING bezig zijn. In dat kader past het karnachtige betoog, het constructieve amendement, de concluderende motie. Opdat de mensen die het beleid voorbereiden en uitvoeren, weer verder kunnen en niet tot pas op de plaats en herkauwen gedwongen worden.

twee gedachten

Maar, zal iemand mij voor de voeten werpen, die nota was zo moeilijk te lezen; het is toch best nuttig als hij wordt herschreven zodat de leden van de afdelingswerkgroepen zich de brede beleidsvisie eigen kunnen maken.

Prima, werp ik dan terug, maak een stuk waarin je de ideologie van deze nota uitlegt aan hen die om welke reden ook nog niet eerder aan beleidsdiscussies hebben deelgenomen. Evenwel, voor de meeste in beleid geïnteresseerden is het toch al allemaal gesneden oude koek. Volgens mij is het een illusie dat er grote groepen leden van afdelingswerkgroepen hunkeren naar een avondje ideologie, maar probeer het vooral en wie weet levert het nog een paar nieuwe functionarissen op. Geheel los daarvan staat de bedoeling die oorspronkelijk achter de nota zat en in dit concept herkenbaar is: een waterdicht theoretisch geheel, dat tegen de ergste muggezifter van de VR bestand is, en reken maar dat ze daar van ideologie en abstract taalgebruik weten. Je kunt toch van een wetsontwerp geen tulpreekwoordkeus verlangen. Men eist toch niet van een encycliek de leesbaarheid van een missieblaadje? Mijn ex-commissiegenoten zullen in juni een poging doen, heb ik begrepen, wel zo iets tot stand te brengen. Ik ben benieuwd.

Gorrit Goslinga

Reactie op 'democratie en doelmatigheid'

Ik heb altijd wat moeite met mensen die een functie, die ze binnen een democratische structuur op zich hebben genomen, neerleggen op het moment dat het niet helemaal gaat zoals ze het zelf het liefst willen. Ik geloof namelijk dat bij gekozen functies een blijvende terugkoppeling naar de kiezende instantie vanzelf spreekt. Anderzijds blijft het natuurlijk ieders goed recht een taak neer te leggen wanneer hij of zij daar een gegronde reden voor aanwezig acht.

Het besluit van Gorrit Goslinga geen deel meer uit te willen maken van de commissie beleidsnota respecteer ik dan ook graag (trouwens, als ik dat niet deed zou het weinig uitmaken). Maar ik voel wel behoefte om als deelnemer aan de LWG-vergaderingen in te gaan op zijn verhaal over 'democratie en doelmatigheid'.

fundamenteel

Voorop staat voor mij dat de bewuste beleidsnota een zo fundamentele tekst is dat in de vaststelling ervan alle niveaus en groeperingen die zich met het betreffende beleidsterrein bezighouden volledig betrokken moeten zijn. De nota, zoals die aan de Verenigingsraad van de NVSH zal worden voorgelegd, is een produkt van de LWGP (niet van een commissie die deze voor het opstellen van een concept ervan heeft ingesteld). Hij moet bekend en besproken zijn bij de afdelingswerkgroepen, welke via hun afgevaardigden wijzigingsvoorstellen kunnen inbrengen en er al of niet hun uiteindelijke toestemming aan verlenen. En vanzelfsprekend kunnen de adviseurs van de LWG bij de vaststelling van de tekst worden betrokken.

tijd kwijt?

De commissie beleidsnota heeft een jaar gewerkt aan het eerste concept. Gorrit spreekt van verloren tijd wanneer de bespreking van dit concept in AWG's en LWG daarna nog een half jaar gaat duren. Terecht? Ik vind van niet.

Uit het feit dat vier mensen een jaar lang bezig zijn geweest mag niet worden afgeleid dat het produkt goed is. Misschien had de procedure versneld kunnen worden als de commissie in een eerder stadium de afdelingswerkgroepen had laten meedenken, maar blijkbaar heeft zij ervoor

gekozen eerst een sluitend verhaal te schrijven. Deze keuze houdt in dat pas na de openbaarmaking van dit verhaal de afdelingswerkgroepen aan hun meningsvorming kunnen beginnen. Zoiets kost tijd. Je hebt nu eenmaal niet van de ene dag op de andere ieders mening. Er moet een vergadering gepland worden of vergadertijd vrijgemaakt, en er is leestijd nodig.

een besluit is een besluit

Bij de eerste besprekingen in de afdelingswerkgroepen bleek onmiddellijk een bezwaar van de moeilijk doordringbare tekst van de conceptnota. Er was uitleg nodig voor men zich een mening kon vormen, kortom: een tweede vergadering. Zoiets kost al gauw een maand!

In maart kwamen de werkelijk inhoudelijke opmerkingen naar de LWG terug. Ze waren hier en daar nogal fundamenteel: niet altijd in amendementen uit te drukken. Met de algemene strekking van de nota waren de meesten het eens, maar niet met de tekst. De LWG besloot de commissie op te dragen de gehoorde meningen te verwerken in een nieuwe conceptnota. Daar kun je als commissielid geen zin in hebben, maar als vergadervoorzitter of deelnemer aan de vergadering heb je je wel bij het besluit als zodanig neer te leggen.

Er is nog iets waar ik moeite mee heb. Dat is neerkijken op mensen die zogenaamd minder goed kunnen vergaderen, teksten begrijpen, en dergelijke. De doelmatigheid van een democratie kan verhoogd worden door de structuur waarin zij functioneert te verbeteren. Ook door als persoon stimulerend op te treden binnen die structuur. Maar katten op mensen heeft niet zoveel zin.

Bob Ferguson

Omdat ik van hem gehouden heb ....

Het verhaal dat hieronder volgt is geschreven door een jongeman, over wie we de laatste twee nummers van NIKS al het een en ander hebben bericht, 'het tweede androcur-slachtoffer'. Ik heb me bij de verwerking ertoe beperkt, stijl- en taalfouten te verwijderen en namen weg te laten.

G G

"Het begon ongeveer toen ik een jaar of acht was. Het waren toen nog spelletjes van jongens onder mekaar. Je kent ze zelf wel terug uit je eigen jongere jaren. Toen waren er ook nog geen moeilijkheden thuis. Het gedonder begon toen ik een jaar of veertien was. Ik ben door m'n ouders streng rooms-katholiek opgevoed. Er werden me telkens knipsels uit kranten voor m'n neus gedrukt, van mensen die opgepakt zijn wegens ontucht met kinderen. Mijn ouders waren als de dood dat mij dat ook allemaal zou overkomen. Ook werden er me telkens verhalen verteld van hoe dat vroeger bij hen op school toeging. Dat een man opgepakt werd en naar de school waar die jongen op zat (gebracht). En dat hij dan voor de klas werd (geleid). Dat dan daar gevraagd werd of meer deze man kenden. Zulke verhalen kreeg ik steeds naar me toe gesmeten. In die tijd leerde ik een jongetje kennen van acht jaar. Hij ging een heleboel keren met me mee ergens naar toe. Zijn ouders wisten nergens van af, maar toch was (ik) de beste vriend daar in huis. Later kwam er nog een jongen bij, die woonde schuin tegenover ons. Toen kwamen m'n ouders erachter dat ik met die kinderen omging. Nu hadden we de poppetjes helemaal aan het dansen. Na die tijd werd ik telkens achterna gereden door m'n ouders. Als ik ergens heen ging reed m'n moeder achter me aan, of ik geen kinderen meenam. Later nam ik een van die jongens mee, met goedkeuring van zijn ouders. Na een paar uur zijn we weer terug, en (hij) vertelt

alles aan (hen) wat er gebeurd is. Daarna zijn ze direkt naar de politie gestapt, waar de twee jongens werden ondervraagd en tegen mij proces-verbaal werd opgemaakt. Die (zaak) werd later geseponeerd.

Het ging niet langer meer thuis. Ik werd in een internaat gestopt. Daarvandaan werd ik naar het ziekenhuis in (...) (gestuurd) voor een onderzoek. Daar (kreeg) ik een stel pillen om (het) sexuele mee te dempen. Maar dat hielp allemaal niets. Na een jaar daar geweest te zijn, ben ik weer terug gegaan naar m'n ouders. Daarvandaan kwam ik onder handen van een psychiater terecht, waar ik eens in de 14 dagen terug moest komen, en (die) telkens weer nieuwe pillen voorschreef. Na nog een paar keer door de politie opgepakt geweest te zijn - die de zaken telkens seponeerde - en ruzies thuis, werd ik geplaatst in een gezinsvervangend tehuis. Daar leerde ik via m'n werk (...) kennen, die daar vakantiewerk kwam doen, met wie de contacten heel moeilijk tot stand kwamen en met wie ik een ontzettend goede vriendschap gehad heb. Daar kreeg ik weer dezelfde psychiater die ik voorheen ook had. Daar (ging het) van voor af met al die pillen die ik al eens eerder gehad had. Ze hadden me toe zo ver onder de medicijnen dat ik geen pap meer kon zeggen. Dat moest de sexuele drift dempen, maar het hielp allemaal niets. Toen kreeg ik androcur voorgeschreven, met de mededeling: dit moet echt helpen. Maar er werd niet bij verteld wat de

gevolgen ervan zijn. Die androcur hielp ook niet zo, alleen dat je er erg aggressief van werd, en je wordt er zo dik van. Na het een half jaar gebruikt te hebben ben ik ermee gestopt. Toen had ik daar nog steeds m'n vriend (...).

Maar toen kwam het ergste van het geval. Ik kwam tot een wanhopige zelfcastratie. De eerste (poging) mislukte; waarna ik een half jaar (later) de eerste bal er uit knipte, en een half (jaar daarna) er nog de tweede uit knipte.

Daar baal ik nu van, dat ik zo iets bij mezelf (heb) kunnen doen. Ik zelf, doktoren, psychiaters, psychologen, niemand kan vertellen waarom ik met deze zelfcastratie begonnen ben. Voor mij heeft die androcur er ook nog iets mee te maken.

Toen ik in het ziekenhuis lag kreeg ik eens de politie op bezoek. Ik mocht niet meer terugkomen van het gezinsvervangend tehuis. Na het ziekenhuis werd ik meteen opgebracht naar het politiebureau, waar procesverbaal tegen me werd op-

gemaakt, wegens sexuele handelingen met (...). Na een dag op het politiebureau te hebben gezeten werd ik overgebracht naar het paleis van justitie waar ik tweemaal zes dagen (bewaring) kreeg, en in het huis van bewaring gestopt werd. Daar werd het (voorarrest) na 57 dagen geschorst, met de voorwaarde dat ik in een andere inrichting opgenomen moest worden, in afwachting tot ik geplaatst kon worden in het Pieter Baan Centrum (POK). Dus ik kreeg een schorsing (in) kader voorarrest en ging naar (...) toe. Na 69 dagen daar geweest te zijn werd ik in het Pieter Baan Centrum geplaatst. Daar moest ik ook nogeens vier weken extra blijven, dus ik ben daar 66 dagen geweest. Nu wordt het (voorarrest) weer geschorst en moet (ik) weer terug naar (...), met het wachten op de eindsitting. Zodat ik al zeven maanden vastzit omdat ik van (...) gehouden heb. Ik vind het allemaal flauwekul. Ze moeten de wet gauw veranderen."

Oproep (1): AVERSIETHERAPIE

In Twente is een groep mensen bezig met een onderzoek naar de gevolgen van de zogenaamde aversietherapie. Dat is een verzamelterm voor de psychiatrische technieken om iemand van een maatschappelijk minder gewenste voorkeur 'af te helpen' door prikkels die daarop betrekking hebben te koppelen aan onaangename sensaties als een stroomstoot of een gruwelijke afbeelding. Als er onder de lezers van NIKS mensen zijn die ervaring hebben met deze methoden, dan zouden ze er goed aan doen hun relaas te doen aan:

Ed Wallinga, p/a Sociale Academie Twente, Hengelo (0).

(GG)

Oproep (2): OUDERS VAN FIELEN

Zeer onlangs sprak ik met de ouders van iemand die regelmatig uiting geeft aan het feit dat hij niet ongevoelig is voor de erotische aantrekkingskracht van personen beneden de leeftijd van zestien jaar. Deze ouders spraken de wens uit, eens te kunnen praten met andere ouders die in een zelfde positie verkeren. Voor hen liggen de problemen duidelijk niet in de acceptatie van de voorkeur van hun zoon, maar in de maatschappelijke gevolgen daarvan. Ouders die hiervoor voelen, kunnen zich melden via de dichtstbijzijnde afdelingswerkgroep of telefonisch bij mij (030 - 710998).

(GG)

BRIEF ROTTERDAM

De commissie hulpverlening van de werkgroep Rotterdam heeft in maart '79 een brief verspreid met de volgende inhoud:

L.S.

Sinds enige jaren bestaat er in Rotterdam zoals in een aantal andere steden een werkgroep binnen de NVSH die zich o.a. tot taak heeft gesteld om opvang en hulp te bieden aan hen, die door hun kontakt of relatie met jongeren in moeilijkheden zijn geraakt.

Uit ervaring is gebleken dat zij die beroepshalve met deze problematiek te maken hebben, behoefte hebben aan voorlichting en aan doorverwijsmogelijkheden voor alle betrokkenen (waaronder ook ouders.)

Wij wijzen op de mogelijkheid die onze werkgroep biedt tot voorlichting, informatie en hulpverlening.

Daartoe kunt u in kontakt treden met de NVSH werkgroep pedofilie (emancipatie oudere-jongere relaties.)

Koningin Emmaplein 1,
Rotterdam

tel 010 - 361406.

Of met de hier onderstaande telefoonnummers.

010-501766 / 010-280401 / 01880-19838.

Met vriendelijke groeten.
Namens de commissie.

Ben Huls.

JAARVERSLAG UTRECHT

NVSH afd. Utrecht

Werkgroep tot emancipatie van oudere-jongere-relaties;
werkgroep pedofilie.

Verslag over 1978.

1 Ons doel wordt nog ^{altijd} uitgedrukt door onze lange naam. Wij staan voor de erkenning van intieme relaties tussen volwassenen en jongeren als volwaardige relatievormen. Wij staan dus ook voor de erkenning van het recht van kinderen op hun eigen relatiekeuzes en hun eigen seksualiteitsbeleving. Wij strijden dus tegen elke discriminatie van volwassenen en kinderen, die dergelijke relaties zoeken of aangaan.

2 Onze werkwijze is er op gericht, op breed maatschappelijk terrein onze zienswijze ingang te doen vinden. Daarnaast stellen wij ons hulpverlenend, of liever: dienstverlenend, op tegenover individuen, die in moeilijkheden geraken in verband met genoemde relaties, of verlangens daarnaar. Deze moeilijkheden zijn soms zuiver psychologisch van aard, soms zijn ze politieel of justitieel. Vaak gaat het om een combinatie van beide.

3 Als middelen tot ons doel dienen: (a) vergaderingen van de werkgroep, ter coördinatie van de activiteiten. In het verslagjaar werd 10 maal vergaderd. (b) Huiskamergesprekken, in vertrouwelijke sfeer, ongenotuleerd, als ontmoetingspunt voor personen, die op enigerlei wijze bij pedofilie betrokken zijn. (c) Open avonden, met hetzelfde doel, echter zonder geleid kringgesprek. Wij hielden afgelopen jaar 8 huiskameravonden en 1 open avond. (d) Individuele gesprekken, bv met personen die interesse tonen in de werkgroep, of met mensen die in acute moeilijkheden verkeren. Het aantal van dergelijke gesprekken belooft zeker enkele tientallen.

4 Aktiviteiten

a. Voorlichting. De Werkgroep verzorgde voorlichtende gesprekken over pedofilie bij een politieschool (3x), vrouwengroepen (3x), studentenwerkgroepen (4x), een plaatselijke werkgroep gezondheidszorg, het psycho-sociaal team van de PSVG - Utrecht, jongeren bij Kreatu, (in samenwerking met Pann), een NVSH-afdeling (2x). Daarnaast werd medewerking verleend aan de Sexbeurs in Rotterdam, met inleidingen en forum-deelname; werd gesproken met THD-vrijwilligers van het verenigingskantoor en werd er twee maal een gesprek gehouden met een echtpaar, dat met vragen zat aangaande hun kinderen. Last but not least werd medewerking verleend aan de tv uitzending "Een groot uur U", op 30 oktober. Er werd een actief aandeel geleverd aan de organisatie van een studiedag voor pastores op het vormingscentrum "Kerk en Wereld" in Driebergen.

b. Informatie-verstrekking. Wij verzonden een brief met antwoordstrook naar 100 huisartsen in de regio. Er kwamen 5 reacties op binnen. Telefonisch werd met enkele instellingen voor hulpverlening contact gezocht, ook met miniem resultaat: tot een gesprek brachten wij het niet, op één uitzondering na. Aan de instellingen, met wie wij in de loop der jaren contact legden, zonden wij eenmaal een levensteken. Wij stonden een stuk of 5, 6 skriptieschrijvers en -sters te woord en voorzagen hen van materiaal.

c. Begeleiding van "moeilijke gevallen". Er is heel wat tijd gaan zitten in de begeleiding van mensen, die met politie en/of justitie in aanraking kwamen. Soms waren enkele gesprekken met betrokkene voldoende, soms ontplooiden wij een uitgebreide activiteit naar justitie toe. Het meest sprekende voorbeeld daarvan betreft het geval, dat onder de naam "Leo" is besproken in Vrij Nederland van 20 jan. '79. (bekend veronderstelde omschrijving weggelaten - red.)

d. Bemoeienissen met het onderwerp "Partnerschap en pedofilie". In de loop van dit jaar kwamen wij in contact met liefst 8 nieuwe personen, die allen te maken hadden met de combinatie: samenleven (of gehuwd zijn) met een vaste partner, en het ervaren van verliefdheidsgevoelens voor kinderen. In enkele gevallen kon via gesprekken (of door een van ons, of door twee paren met elkaar) hulp geboden worden. Wij poogden daarnaast om een, landelijk bekend gemaakte, bijeenkomst te beleggen over dit onderwerp en die plaatselijk voor te bereiden door een gespreksavond voor ons bekende geïnteresseerden. De voorbereidingsavond trok 8 personen, de gespreksmiddag 16. Op zich waren het wel vruchtbare gespreksvoeringen, maar ze bewogen zich nauwelijks op het bedoelde terrein. Konklusie: voor het bespreken van een dergelijk teer onderwerp is de tijd nog niet daar. Zeker voor partners in dergelijke situaties is een groepsgesprek veel te bedreigend. Wij hopen, op individuele basis, aan dit probleem verder te kunnen werken.

e. Kontakten met de Landelijke Werkgroep. In het bovenstaande komen al verscheidene activiteiten voor, die niet helemaal van landelijke activiteiten zijn te onderscheiden. Daarnaast noemen we nog: medewerking aan het maandblad "NIKS", deelname aan het z.g. "taakdragersweekend" in Valkenswaard, commentariërend bijdragen aan de totstandkoming van het NVSH-rapport: "Leef-tijdsgrenzen in de zedelijkheidswetgeving".

f. Kontakten met de afdeling. Zoveel mogelijk werd de afdelingsraad en de ledenvergadering bezocht. Met het bestuur worden de notulen wederzijds uitgewisseld. Een gesprek met de winkelgroep helderde een aantal misverstanden op, een tweede gesprek ging in op de inhoudelijke vragen rond pedofilie. Plaatselijke publiciteit in het U.N. is helaas mislukt. De thema-avond over incest, ons idee, trok helaas minimaal publiek.

5 Plannen voor het komend jaar.

Op stapel staan:

- a. medewerking aan een tweede studiedag voor pastores.
- b. medewerking aan een cursus voor welzijnswerkers over bijzondere vormen van sexueel gedrag.
- c. voorlichting aan 400 Friese plattelandsvrouwen.

- d. medewerking aan een video-avond van Cunera.
  - e. een gesprek met de Schorerstichting te Amsterdam.
  - f. betere publiciteit voor de open avonden; doorzetten van de pogingen om daar publiek te trekken.
  - g. herziening van de formule van de huiskamerbijeenkomsten.
- Ter verduidelijking: de open avonden zijn onder meer ingesteld omdat de huiskamers te vol werden (een aantal keren meer dan 20 aanwezigen). De open avonden, noch de huiskamerbijeenkomsten, trokken sindsdien veel mensen. Wij moeten deze zaak dus opnieuw bekijken.
- h. blijvend klaarstaan voor alle vragen, die op ons af komen, zowel om hulp als om voorlichting.
  - i. medewerking aan de landelijke activiteiten als daar zijn: aanbieding van de petitie inzake zedelijkheidswetgeving, uitvoering van een stuk wetenschappelijk onderzoek, voortleven van "NIKS".
  - j. contact met de afdeling over o.a. het jaar van het kind.
  - k. bezinning op de vraag, of ongevraagde publiciteit bv door middel van brieven of telefoontjes, de tijd en het geld wel waard zijn. Zo ja, dan een aktie schriftelijke informatie naar scholen en/of jeugdverenigingen.

Nog genoeg te doen, dus!
 Uiteraard, want het gevecht op dit front
 is nog lang niet gewonnen.

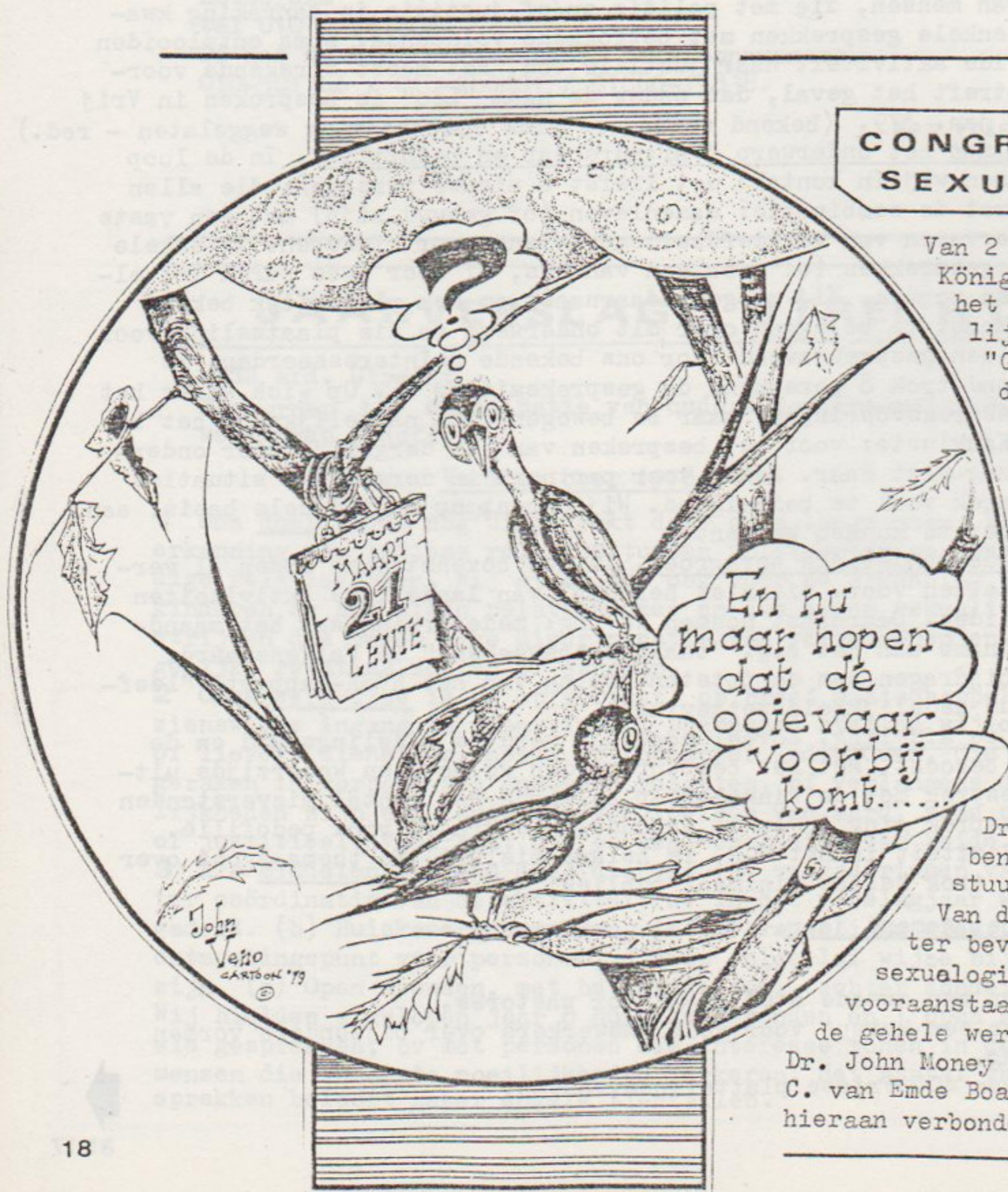
Hannie Boidin

CONGRES VOOR SEXUOLOGEN

Van 2 tot 4 maart vond in Königswinter, bij Bonn, het vijfde wetenschappelijke congres van de "Gesellschaft zur Förderung sozialwissenschaftlicher Sexualforschung" (GFSS) plaats. Deze keer onder de titel "SEXUALITEIT EN GEWELD". Dr. F. Bernard sprak over "Pedofilie, inzicht en uitzicht". Het is een goed bezocht congres geweest, er waren meer dan tweehonderd deelnemers.

Dr. F. Bernard werd benoemd tot hoofdbestuurslid van de GFSS. Van deze "Maatschappij ter bevordering van sociaal sexualogisch onderzoek" zijn vooraanstaande sexuologen uit de gehele wereld lid. Ook Prof. Dr. John Money (USA) en Prof. Dr. C. van Emde Boas (Nederland) zijn hieraan verbonden.

FB

In de Volkskrant van zaterdag 24 februari verscheen een bespreking van het reeds eerder in NIKS gesignaleerde boek "Greek Homosexuality" van Kenneth J. Dover. Wetenschappelijke ontmythologisering? In elk geval een poging om duidelijkheid te scheppen. Richard Nordon besprak het boek in Gay News 152. Leest U hier de visie van Joop van Schie, overgenomen uit de Volkskrant.

Griekse knapenliefde en de dubbele moraal

Sir Kenneth Dover is als uitgever en commentator van klassieke teksten een autoriteit. Zijn recente analyse van gegevens over homoseksualiteit in het klassieke Griekenland heeft een boeiend beeld opgeleverd. Maar wie achter de titel *Greek Homosexuality* veel sappig leesvoer verwacht komt bedrogen uit. Het is meer een wetenschappelijke verhandeling. Dover heeft als objectief wetenschapper naar het materiaal gekeken. „Gelukkig ervaar ik geen morele schok of afkeer van enige genitale daad, als die maar welkom en aangenaam is voor alle deelnemers (of het nu om één, twee of meer personen gaat)”, schrijft hij. Het boek is dan ook geen verdediging of aanval geworden op wat *Griekse knapenliefde* wordt genoemd.

De werkelijkheid was daarvoor trouwens ook te gecompliceerd. Verhoudingen tussen volwassen mannen en jongens vormen in de oude Griekse cultuur een belangrijk thema. De praktijk was vaak anders dan de normen die de Grieken daarvoor kenden. De relaties waren niet zo „platonisch” als later werd aangenomen, maar er was ook allerm minst sprake van onbekommerd genot. Seksueel genot mocht best een rol spelen, maar pas op de tweede plaats. En dan nog maar alleen voor de volwassen minnaar (*erastes*), die eerder voor de jongen een moreel voorbeeld diende te zijn. De jongen (*eromenos*) mocht „het” eigenlijk helemaal niet leuk vinden, als hij zijn mannelijke eer tenminste wilde bewaren.

Dover toont met een reeks voorbeelden aan dat de praktijk alle ruimte liet voor erotische belevenissen. De spanning tussen norm en

praktijk blijkt uit Dovers gebruik van een redevoering van Aeschines (de tegenvoeter van Demosthenes) voor een Atheense juryrechtbank. Het is de kern van het boek dat daarnaast bijna zestig pagina's foto's bevat van kunstvoorwerpen (vaasschilderingen) die plastische uitbeeldingen van het onderwerp geven.

Over de keuze van de tekst van Aeschines zegt Dover dat die het beste een beeld kan geven van het denken van de „gemiddelde Athener”, omdat we ervan uit kunnen gaan dat

hij werd gemaakt om een groot gehoor te overtuigen en te amuseren.

Het dilemma in het Griekse denken over mannenliefde blijkt er zeer duidelijk uit. Aeschines probeert een aanklacht wegens corruptie tegen hem te voorkomen met de eis dat de man die het plan heeft hem aan te klagen, van zijn burgerrechten zal worden beroofd. Hij doet daartoe een beroep op een wet die iedere man als burger diskwalificeert als hij zich ooit heeft „geprostitueerd” (met een man). Tegelijkertijd haast hij zich te verklaren dat hij zelf ervaringen heeft als *eromenos* (knaap) en als *erastes* (volwassen minnaar) en dat dit zijn waardigheid niet heeft geschaad. Daarmee wil hij het verschil met zijn potentiële aanklager Timarchos aantonen, die er als jongen te veel voordeel en genoegen van heeft geplukt. En dat was kennelijk niet toelaatbaar. Hier en daar is het niet helemaal duidelijk in hoeverre Dovers conclusies volgen uit het wetenschappelijk materiaal en in hoeverre zijn eigen ideeën mede een rol zijn gaan spelen. Het is bij voorbeeld opvallend dat hij de jongen dezelfde positie toedicht die de vrouw in onze eigen cultuur lange tijd mocht innemen, dankzij de dubbele moraal. Net als de vrouw bij ons mocht de jongen „het” eigenlijk niet leuk vinden, anders verloor hij zijn eer. Maar hij moest uiteindelijk toch aan de verlangens van de man toegeven.

Dover veronderstelt dat de knapenliefde in de Griekse samenleving zo'n grote rol kon spelen omdat het een echte krijgerscultuur was. De voortdurende oorlogen tussen de steden verhoogden het aanzien van de krijgers en leidden tot een tweederangspositie voor de vrouwen. Vrouwen werden bovendien strikt bewaakt. Avontuurlijke veroveringen van vrouwen waren dan ook niet goed mogelijk. De intimiteit tussen mannen hield meer beloftes in.

JOOP VAN SCHIE,

GREEK HOMOSEXUALITY door K. J. Dover. Uitg. Duckworth, Londen. £ 15.

BOEKBESPREKING

getuigenverklaring

Die leraar in de botanie
trok met een groep van hoogstens drie
de bossen in, botaniseren.
De kleine stumperds wisten amper
wat stuifmeel was en wat een stamper
maar lieten zich gedwee beleren.
Ze kregen meestal tegelijk
de theorie en de praktijk.
Hij pleegde op die wandelingen
steeds niet te noemen handelingen,
en zo, mijnheer de commissaris,
- mijn kop eraf als het niet waar is -
heeft zich die onverlaat, geslepen,
aan de onschuld van de jeugd vergrepen
en zich als ruige pederast
op argloos kindervlees vergast.
En, wat hem zwaarder nog belast,
hij maakte misbruik van 't gezag
dat in zijn ambt besloten lag.
Ik hoop, zoals de zaak nu staat,
dat hij voor lang de bak in gaat
en dan, zoals de Wet vermeldt
nog ter beschikking wordt gesteld.

1976

glimpse

Zwart weeldrig krulhaar, donker oog
met wimpers lang, de wenkbrauwboog
een oogkas kronend even week
van vel als 't weekst in schaamtestreek -
vol branie 't hemdje opgestroopt
en strak haast tepelhoog verknoopt
tot glorie van zijn bruine huid -
een nietig kleurloos slipje (omsluit
geheime zone moederblank
laag om de lende smal en slank) -
aan haarloos buikje navelbloot
de aanwas argeloos vergroot
door speelse vingers (dertien jaar) -
maar kuis 't halfwassen billenpaar,
of hun volmaakte zwelling pas
boetseerders hand ontsproten was,
nog mild en maagdelijk de klei
der jonge tweelingzusters, bei
in nylon teder afgerond -
een malse al licht gedonsde mond
met lippen die de kleine tanden
nat met hun rode lach omranden -

zo staat hij luchtig bij een bank
op naakte benen knapenrank,
de blote voet op simple zool,
uitdagens, kinderlijk frivool,
van top tot teen, van hiel tot kruin
gesmijdig zomers, gaaf en bruin.

1978

ROEZE

Rudy (slot)

Op een zonnige ochtend maakte ik kennis met de ouders van Rudy en Reinier. Moeder was erg aardig, vader erg stil. Als ik alleen met hem in de kamer was gingen er heel wat dominees voorbij.

Na deze eerste keer bleef ik zo af en toe langskomen. De keer dat ik hun pick-up repareerde mocht ik blijven eten. Aan tafel zat ik naast Rudy, en voelde me vorstelijk.

Toen kreeg Rudy het ongeluk. Tijdens een gymles was hij van de brug gevallen. Nadat hij weer terug was uit het ziekenhuis, een paar dagen later, ging ik bij hem op ziekenbezoek. Rudy was nogal koel tegen mij. Hij bekeek me nauwelijks en zat maar te lezen in de Suske en Wiske-boeken die ik voor hem had meegebracht. Dat zal wel beter worden als hij minder pijn heeft, dacht ik.

Eenmaal weer op de been duurde het een hele tijd voordat hij me opzocht. Toen hij kwam was het om een radiootje dat gerepareerd moest worden.

Om zelf uit te kunnen zenden kwam ie ook nog wel. Bij een uitzending waarin hij achter de microfoon zat sloeg ik mijn armen om hem heen. Resoluut liet ie de luisteraars weten: "De technicus vliegt me om de oren, mensen". Zijn ouders hadden beloofd naar die uitzending te luisteren.

Ze hadden er niets van gehoord omdat ze tevergeefs op de middengolf naar mijn F.M.-zender zochten.

De zomer van 1978 kwam en bracht striemende eenzaamheid. Ik zag Rudy nauwelijks. Hij knipperde amper meer als ik uitzond. Van zijn krantewijkgeld had hij een pick-up gekocht. Daar luisterde hij naar. De orgelconcerten die weer in onze grote kerk gegeven werden, bezocht hij liever met zijn oudere zus. In fietsen door de bossen met mij had hij ook geen zin. En hij wilde liever niet meer hebben dat ik hem omarmde. Het was als een volumeregelaar die naar nul gedraaid werd, langzaam, net tijdens een goed concert. Ik kon er niet meer tegen en ging naar Oosterhout naar een vertrouwd klooster om een beetje op verhaal te komen.

Terug in de stad ontboden de ouders van Rudy mij. Ze vertelden me dat ze niet wilden dat ik als 27-jarige een relatie met hun zoontje probeerde op te bouwen. "Dat je homofiel bent is voor ons geen probleem, als je maar van Rudy afblijft en naar gelegenheden gaat die daarvoor zijn." Zij vonden dus dat ik maar naar het COC moest gaan.

Na wat heen en weer gepraat werd de kleurentelevisie aangezet. Er was toevallig een documentaire over een homofiel onderwijzer. De ouders en de schoolcommissie moesten bekijken of deze man als homo zijn vaste aanstelling op de dorpsschool zou kunnen krijgen. Het scherm toonde een zaal met ongeruste, maar ook positief ingestelde ouders. Ineens stond er een man op die zei "Ik gebruik mijn reet tenminste om hem af te vegen!" Hetzelfde ogenblik kwam Rudy de kamer binnen. Het was al te laat; zijn reine oortjes hadden het vernomen.

Tijdens mijn werk overdag denk ik nog wel eens aan deze relatie, die nu een zakelijk karakter heeft gekregen. Onlangs heeft Rudy een radio van me gekocht en komt nog wel eens langs om me te vertellen wat hij zoal ontvangt. Hij praat over radio's. Nooit over iets anders. Ik laat het maar zo. Er is niets meer aan te doen. De zender heb ik aan de kant gedaan. Dag luisteraars in Dieren! Ik kijk wel uit naar een nieuwe jongen, maar het lukt tot nu toe slecht.

Lezers van NIKS, dit was de waar gebeurde Rudy-story. Bedankt voor de aandacht.!

Aladin

De schrijver van 'Rudy' stelt het erg op prijs reakties op zijn verhaal te krijgen. Als u die reakties stuurt naar het adres van NIKS komen ze bij de schrijver terecht. *- Graag postzegels bijsluiten! -*

platenrubriek

Naar aanleiding van het "Jaar van het Kind" hebben wij de volgende bijdrage samengesteld.

We openen met "Youth" van Janacek, een Suite for Wind Instruments; de keerzijde: "Ditties and Nonsense Rhymes" voor koor en tien instrumenten (Supraphon LPM 400).

Twee werken van Benjamin Britten: The Golden Vanity, een "vaudeville for boys and piano" naar de oude Engelse ballade van Colin Graham; het werd gecomponeerd in 1966 en voor het eerst opgevoerd door de Wiener Sängerknaben, aan dewelke het stuk is opgedragen. Zij hadden zelf zulk een werk gevraagd. De uitvoering op deze plaat wordt gebracht door het Wandsworth School Boy's Choir en zijn solisten. Door de zelfde uitvoerenden het andere werk: Children's Crusade (De Kinderkruistocht), een ballade voor kinderstemmen en orkest, tekst van Bertold Brecht. (DECCA SET 445).

Van George Crumb (geboren 1929) een werk gecomponeerd in 1970: "Ancient Voices of Children", een liederencyclus op teksten van Federico Garcia Lorca voor mezze-sopraan, jongenssopraan, hobo, mandoline, harp, elektrische piano en slagwerk. De jongenssopraan hier is Michael Dash. (Nonesuch NON 32804).

Bestaan er reeds verschillende uitvoeringen van "The young person's guide to the orchestra", opus 34 van Benjamin Britten, deze is wel een bijzondere, onder leiding van Leonard Bernstein, met als verteller een heuse jongen, Robert Stracke (in de Duitse taal, en vandaar als titel: "Orchesterführer für Junge Leute"). Het andere werk is het "Karnaval der Dieren" van Camille Saint-Saëns. (CBS S 72 567).

Als laatste het werk dat het tweede deel vormt van "Let's make an Opera" van Benjamin Britten, namelijk "The Little Sweep", de kleine schoorsteenveger. Uitvoerenden het Alleyn's School koor en the English Opera Group Orchestra, met in de hoofdrol van Sam het schoorsteenvegerdje David Hemmings, het geheel onder leiding van Benjamin Britten himself. (DECCA Eclipse ECM 2166).

L P G

speel en wekeijkheid

Kind nu speel je
maar later deel je
een plaats in een wereld vol vlijt.
Het spelen verbaasd je
je dult niemand naast je
voor kinderen heb je geen tijd.

De eind'loze dromen
waarin je kon wonen
verdreven je zorgen en pijn.
Nu ben je verslagen
door duizenden vragen
en zou weer dat kind willen zijn.

Speel in blijheid
speel nu het nog kan.
Speel in vrijheid
je weet het duurt nooit lang.

Je leven versleten
haast alles vergeten
ontdek je pas wie je bent.
In donkere straten
meest moe en verlaten
zoek je vriendschap die geen grenzen kent

Het kind dat zal komen
leeft voort in je dromen
een reis door een ongekend land.
Dan sluit je je ogen
de tranen verdrogen
en voelt in de verte zijn hand.

uit: Groot worden doet pijn
een liedjes programma
van Robert M. Boer

ZWARTBOEK: terreur tegen homo's

In Nijmegen is een groep homo's bezig met het samenstellen van een zwartboek over terreur tegen homoseksuelen. Iedereen die ervaringen heeft met terreur, fysiek geweld of geestelijk geweld, ontslag, pesterijen en dergelijke wordt verzocht het verhaal op te sturen. De verhalen blijven desgewenst anoniem. Adres: Postbus 1425 Nijmegen. Telefonische inlichtingen: 080 - 445675

(overgenomen uit Vrij Nederland)

adressen:

Landelijke Werkgroep:

N.V.S.H. Landelijke Werkgroep Pedofilie
werkgroep tot emancipatie van oudere-jongere relaties

NVSH-LWGP
Postbus 132
5240 AC ROSMALEN

NVSH:

N.V.S.H. Verenigingskantoor Postbus 64, Den Haag tel. 070-469709

N.V.S.H. telefonische hulpdienst tel. 070-600010

Afdelingswerkgroepen:

Amsterdam	Blauwburgwal 7-9
Deventer	Postbus 692
Eindhoven	Postbus 440
Groningen	Postbus 1387
Den Haag	Kritzingerstraat 77
Maastricht	Rechtstraat 20
Nijmegen	Postbus 6728
Rotterdam	Koningin Emmaplein 1
Tilburg	Korte Houtstraat N2
Utrecht	Wittevrouwensingel 100
Venlo	Hogeschoorweg 81

Overige kontaktadressen:

Delfzijl	Corn. E. Horsten, Middelplaat 18
Leiden	B. Füss, Postbus 136
Zoetermeer	Postbus 540

België:

Antwerpen	Studiegroep Pedofilie, Volkshogeschool Elcker-Ik Consciencestraat 46, 2000 Antwerpen
Leuven	Studiegroep Pedofilie, College De Valk Tiensestraat 41, 3000 Leuven

Duitsland:

Düsseldorf	DSAP (Deutsche Studien- und Arbeitsgemeinschaft Pädophilie), Postfach 320208, D-4000 Düsseldorf-30
------------	---